

Tisková zpráva

Nová publikace Hlávkovy Lužany

Zámek Josefa Hlávky v Lužanech je v živé paměti široké kulturní veřejnosti nejen jako sídlo proslulého českého mecenáše a zakladatele České akademie věd a umění, ale i jako místo spjaté s významnými umělci a učiteli, jmenovitě s Antonínem Dvořákem, Jaroslavem Vrchlickým, J. B. Foersterem, Juliem Mařákem či jazykovědcem Josefem Zubatým a historikem Josefem Šustou.

V posledních desetiletích jsou Lužany spojeny se slavnostním udílením jednak Hlávkových cen a medailí za zásluhy ve vědě a v umění, jednak cen a stipendií pro mladé badatele a umělce. Přesto zatím Hlávkovy Lužany postrádaly reprezentativní publikaci. Blížící se jubilea 110. výročí založení Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových (1904), 125. výročí založení ČAVU (1890) a 140. výročí otevření Zemské porodnice v Praze (1875), dnes Gynekologicko-porodnická klinika 1. LF UK a VFN, tuto potřebu ještě zvýraznila.

Úkolu sestavit autorský kolektiv se ujal prof. František Šmahel, který přizval ke spolupráci osvědčené odborníky a znalce. Dějiny Lužan a zámku do Hlávkovy éry pro publikaci připravil ředitel Odboru archivní správy MV PhDr. Jiří Úlovec. Autorem dvou kapitol o stavebním vzhledu a Hlávkově přestavbě lužanského zámku je doc. František Kašička, o interiéru zámku mecenáše věd a umění pojednala PhDr. Taťána Petrasová a výklad o zahradách připojil Ing. Karel Drhovský. Doc. Magdalena Pokorná vylíčila život na lužanském zámku jak za Josefa Hlávky, tak v dobách, kdy tu bylo letní sídlo prezidentů ČAVU. Vývoji zámeckého velkostatku v obou těchto etapách se věnoval prof. Jiří Pokorný. Prof. Václav Pavlíček přiblížil poválečné období, v němž nadační majetek v Lužanech prošel velkými změnami, které však ve svém výsledku posílily postavení nejstarší existující nadace. Život a dílo Josefa Hlávky v datech sestavila PhDr. Dagmar Rýdlová.

Dílo „Hlávkovy Lužany“ je působivé nádhernými fotografiemi Martina Micky a Hany Hamplové i koncepcí obrazové části a grafickou úpravou architekta Jiřího Vovse.

Josef Hlávka (1831–1908)

Josef Hlávka se narodil v západočeských Přešticích. Byl vynikajícím studentem architektury na vídeňské Akademii, získal tzv. Římskou cenu, která mu umožnila cestovat po Evropě a studovat různé architektonické slohy. Po návratu do Vídně dostal darem od českého stavitele Šebka stavební firmu, získal koncesi a stal se vídeňským stavitelem. Postupně se vypracoval na jednoho z nejžádanějších vídeňských stavitelů. Během let 1860–1873 postavil 150 významných staveb (např. budovu Dvorní opery ve Vídni). Kromě stavitelské činnosti se věnoval i projektování vlastních staveb. Mezi nejvýznamnější patří areál řeckokatolické církve v Černovicích na Bukovině (dnes je v areálu jedna z významných ukrajinských univerzit), Zemská porodnice v Praze, zámek v Lužanech u Přeštic, několik vídeňských paláců a nadační domy v Praze (ve Vodičkově a Jungmannově ulici). Jeho stavby byly realizovány v novogotickém (Černovecký areál, Zemská porodnice) nebo novorenesančním slohu (paláce, nadační domy, zámek v Lužanech).

Tisková zpráva

V roce 1869 těžce onemocněl, po několika letech odešel do ústraní a věnoval se odborné a teoretické činnosti v oboru záchrany a obnovy historických památek. Např. v roce 1890, po velké povodni v Praze, kdy byl stržen Karlův most, vypracoval projekt jeho záchrany a také jej financoval.

Josef Hlávka je v novodobé historii českého národa největším mecenášem. Hlávkově diplomatickému umění a jeho finanční podpoře vděčí za existenci „Česká Akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění v Praze“ a později i „Národohospodářský ústav“. Pro nadané, ale nemajetné studenty postavil a studentům prostřednictvím jejich spolku věnoval „Studentské koleje českých vysokých škol pražských“. V posledních desetiletích 19. století a na počátku 20. století vynaložil Josef Hlávka nemalé částky na vznik a přímou podporu řady institucí i akcí, které znamenaly přínos pro kulturní, vědeckou, uměleckou i hospodářskou činnost českého národa. Stovky vědců, umělců, literátů, hudebníků a studentů vděčily Hlávkově za finanční podporu a stipendia, která jim zajistila potřebné sociální zázemí k práci, tvorbě i studiu či možnost tvořit a studovat v zahraničí. Bez Hlávkovy štědrosti by nevznikla mnohá literární, hudební, malířská či sochařská díla, která patří do pokladnice české kultury.

V roce 1904 založil Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových, kterému, jako univerzálnímu dědici odkázal veškerý svůj majetek - velkostatek v Lužanech, nadační domy v Praze a ve Vídni, cenné papíry i peníze na účtech. V přepočtu na dnešní měnu šlo o více než dvě miliardy Kč. Do tohoto Nadání spojil veškeré své předchozí nadační aktivity a ještě za svého života ho uvedl dalším právním aktem v činnost.